

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 17. avgusta 2023 - Leto XXXIII, št. 33

stran 2

MORJE, TI POVEJ – JEZIKOVNE POČITNICE V FIESI

Z VESELICE NA AVDICIJO
stran 3

ALTERNATIVNA PECIVA NA SLOVENSKI VZORČNI KMETIJI
stran 4

BAUKŠE JE BILAU ZA POJBA BITI
stran 8

MORJE, TI POVEJ – JEZIKOVNE POČITNICE V FIESI

Od 31. julija do 4. avgusta so pod naslovom Morje, ti povej potekale 15. jezikovne počitnice, ki jih je organiziral Zavod Republike Slovenije za šolstvo. Jezikovnih počitnic se je udeležilo 29 učencev in 5 spremljevalcev. Učenci so skupaj s spremljevalci stanovali v Centru šolskih in občolskih dejavnosti (CŠOD) Breženka.

niji in svoje znanje slovenskega jezika. Jezik sporazumevanja med učitelji in spremljevalci je bila slovenščina, to pa je učencem omogočalo, da so resnično ves čas imeli stik s slovenščino in občutek, da so v slovenskem okolju. Zvečer smo imeli kuharsko delavnico, ki jo je vodila Noémi Illés. Naredili smo ribice in hobotnice. Učenci so bili zelo

seбно točko, v kateri smo si »privoščili« učence in jih posnemali – bilo je zelo smešno in zabavno.

Četrtek je bil bolj umirjen dan, saj smo bili že zelo utrujeni. Od Pirana smo se do sečoveljskih solin peljali z ladjo Solinarko, si ogledali dokumentarni film o solinah in muzej ter pridobivali veliko novih informacij. Pot smo z ladjo nadaljevali do Portoroža. Na plaži smo jedli zelo okusne sladolede. Ta dan so dobili učenci več prostega časa. Kdor je želel, si je lahko šel kupit spominke. Kljub

smo hoteli obiskati kobilarno. Zaradi slabega vremena (oblak »se je odprl«, vsi smo bili do kosti mokri) obisk in vrnitev domov nista uspela. Iz Lipice, kjer je strašno deževalo, smo šli nazaj v Fieso in vsak je šel v svojo sobo. Učitelji spremljevalci smo uredili, da je bilo za vse učence ustrezno poskrbljeno. Za večerjo smo naročili pice in jih skupaj pojedli v jedilnici, med tem pa smo si nekateri ogledali tudi novice v Sloveniji. Ta dan smo veliko počivali in upali, da bomo naslednji dan že lahko šli domov.

V soboto zjutraj smo se drugič poskušili vrniti domov. Ker je bila avtocesta

Na gastronomski delavnici smo z veseljem pripravljali sladke ribice in hobotnice, s še z večjim užitek pa smo jih kasneje pojedli.

Z ladjico smo se iz Pirana peljali do Sečoveljskih solin.

V ponedeljek ob sedmih smo šli na pot z avtobusom in ob enih prispeli v Fieso. Po kosilu so nam predstavili dnevni red in program, kar smo morali upoštevati cel teden. Popoldne je učitelj športa preveril znanje plavanja. Prvi večer smo se odpravili do Pirana na sladolede in opazovanje sončnega zahoda ob morju. Med potjo smo dobili »skritega prijatelja«. Igra skriti prijatelj je že tradicionalna, v kateri skriti prijatelj posebno lepo pazi na svojega naključnega prijatelja, mu pošilja motivacijska sporočila v slovenščini ter mu tu in tam kaj podari.

Drugi dan smo učence razdelili v tri skupine. Prva je imela jezikovno delavnico, druga športno delavnico, tretja skupina pa se je ukvarjala s kanuizmom. Imeli smo različne jezikovne delavnice. Učenci so z delovnimi listi (vsi smo na avtobusu dobili kode QR, s katerimi smo dostopali do programov, delovnih listov, zemljevidov, pesmi) in aplikacijami CŠOD odkrivali znamenitosti, zgodovino in značilnosti Pirana. Ob različnih dejavnostih so izpopolnjevali in nadgrajevali znanje o Slove-

ktivni, inovativni in ustvarjalni. Po delavnici smo si ogledali slovenski film Nika in pojedli vse sladice.

V sredo smo nadaljevali delavnice. Vsaka skupina je imela drugo, novo delavnico. Učenci so imeli možnost supanja, kjer so zelo uživali. S pomočjo aplikacije Kahoot so tekmovali v številnih kvizih in dokazovali znanje o Sloveniji, obali in zna-

nih Slovencih. Spremljevalci smo bili presenečeni, koliko znanja o Sloveniji imajo nekateri učenci. Zvečer so imeli poseben program Fiesa ima talent, kjer so učenci predstavili svoje talente. Bili so zelo kreativni, polni pozitivne energije in tudi zabavni. Učenci so pripravili odlične plesne in pevske nastope, recitacije, tudi smešne točke. Imeli smo tričlansko komisijo, ki je vsak nastop komentirala v slovenščini. Učitelji spremljevalci smo imeli po-

Obisk v muzeju solinarstva, kjer smo spoznali način pridobivanja soli.

temu, da je bila voda zelo hladna, so nekateri tudi plavali. Na pot iz Portoroža nazaj v Fieso smo se odpravili peš. Bila je zelo dolga in naporna, zato smo se ustavili v Piranu, kjer smo imeli nekaj časa za počitek in tudi za nakupovanje. Zvečer pa so učenci naredili izjemne videoposnetke in napisali spise, ki jih boste bralci Porabja lahko kmalu videli in prebrali v prilogi Mlado Porabje.

V petek zjutraj smo se odpravili domov. Med potjo smo se ustavili v Lipici, kjer

med Ljubljano in Mariborom zaprta, smo morali iti na dolensko avtocesto, zato je pot trajala približno 9 ur. Ker je bila predolga, smo se zaradi lakote ustavili v McDonaldsu.

Na poti na avtobusu smo razkrili, kdo je bil čez teden naš skriti prijatelj in ga močno objeli. Na koncu smo se vsi poslovili drug od drugega.

Tabor je bil odlična priložnost za otroke, da imajo stik s slovenščino, obogatijo svoj besedni zaklad slovenskega jezika, se malo sprostijo in spoznajo

aktivna, nepozabna doživetja. Upamo, da bomo naslednje leto spet dobili priložnost za tabor jezikovnih počitnic in preživeli še en jezikovno obarvan teden v slovenskem okolju.

Zahvaljujemo se Zavodu RS za šolstvo, Zvezi Slovencev na Madžarskem, šolam, CŠOD Breženka in seveda organizatorici našega tabora, višji svetovalki Valentini Novak.

Regina Labritz

Milan Zrinski - Goričanec z Markastoga (2. tau)

Z veselice na avdicijo

V preminauči številki ste leko zvedli, kak je »vöplünjeni Goričanec« Milan Zrinski po zgotovljenom študiji slovenskoga in rusoškoga gezika delo dau-

v COBISS sistem, tau je nacionalni knjižnični informacijski sistem. Te sam dosta cajta presedo za računalnikom, tak ka sam si ške beteg prpauvo.

Milan Zrinski je ob 50. letnici svojoga dela na soboškom radioni daubo ena ejkstra priznanje. (Kejrp Silva Eöry)

bo na böltinski osnovni šauli, na steroj je osto vse do leta 2009, gda je šau v penzijo.

»Gda sam gnauk, bilau je mesaca oktobra leta 1970, sejdo v enoj soboškoj krčmi, sta pri drügom stoli sejdlä škonik zgodovine na soboški gimnaziji Feri Kuhar in pomočnik ravnatela na böltinski šauli Peter Brunec, pa sta me pauzvala, ka aj naj si k njima sedem. In te mi je Brunec pravo, ka na njihovej šauli nücajo škonika slovenskoga gezika, ge pa mam zgotovleno šaulo in bi leko začno včasi včiti, vej pa de 1. novembra ena leranca šla v penzijo. V srejdo sam šau na šaulo, v petek sam daubo pogodbo, v pondejlek sam že začno včiti.« Pauleg slovenskoga in srbo-rovaškoga gezika je v začetki eno leto mogo včiti ške biologijo in tau v šestom razredi. Po tistom ka se je na nauvi šauli napravila velka knjižnica, ga je ravnatelj Janez Drnovšek vöodabrau za knjižničara: »Naša knjižnica je bila prva moderna šolska knjižnica v našoj krajini. Pauleg toga sam na skrbi meu šolske novine, dramski krožek, proslave pa ške kaj drügoga. V 30-ti lejtaj se je dosta vsega vöminilo. Gda smo daubili računalnike, sam začno vnašati vse naše knjige

V hrbti sam daubo stenoza pa sam mogo titi na operacijo.« Na böltinski šauli je nej bilau tak ka bi škonik ali leranca samo včiu, liki si je mogo vöodabrati ške več izvenšolskih dejavnosti. Milana je najbolje kultura zanimala. Malo po tistom ka je prišo v Böltince, so si v kulturno-umetniškom društvi, v sterom je 20 let biu tajnik, vözbrodili, ka do meli

Škonik Milan s svojimi šaulari leta 1976 (Kejrp osebni arhiv Milana Zrinskoga)

mednarodni folklorni festival: »Pojbov je falilo, pa sam te začno tüdi plesati, vej pa sam se sotiš in šamarjanko navčo že v Püconcaj. Pleso sam skor 50 lejt, prva pri članaj, sledkar pri veteranski skupini. Zdaj že pet lejt več ne plešem. Ob pomauči Mirka Ramovša, steri je na žalost nej dugo toga nazaj mrau, smo duga lejta

raziskovali, kak se je inda svejta plesalo. Zdaj pa si v Sloveniji mladi strokovnjaki za ples neka nauvoga zmišlavajo in se je tüdi kejrp naše folklore začno vömenjavati. Nekše skakanje pa štetje stopajov je originalnost razmetalo. Tau moderno se meni ne vidi, zatau sam enjo. Na festival pa vseeno ške odim. Letos nam je malo vrejmen nagajalo, ali tau je ške furt ena fontoška prireditev za naš kraj.«

Brodim ka v Porabji eni Milana Zrinskoga poznate tüdi po tom, ka ga čüjete na Murskom vali. Nej dugo toga nazaj je proslavlo tak svoj 75. rojstni den kak tüdi 50 let dela na tom radioni: »Moja sestra pa njena padaškinja sta pravli, ka ta šli na avdicijo. Te pa smo šli vküper na eno veselico in sam ges pravo, ka če mo pijan, mo ge tüdi šau na tau avdicijo. In rejsan san se napiu pa sam te mogo držati rejč, pa sam šau z njima. Mene so te vöodabrali za delo na radioni, njivi dvej pa nej.« V cajti počitnic so ga za dva kedna poslali v Ljubljano k

sam zdaj te prvo paut v živo na radioni gučo. Prej ka so mi prva nej steli povedati, ka gučim v živo, ka se ne bi postrašo. In tau je bilau 9. julijuša,

Skupina Paktregari je večkrat nastopala tüdi v Porabji. (Kejrp osebni arhiv Milana Zrinskoga)

glj na moj 25. rojstni den.« Sogovornik se ške spaumnli, ka je v začetki dosta oddaj bilau posnetih, in tau na takše velke trakove. In če se je té trak tehnik vküper sme, se je večkrat zgaudio, ka je trbele ške gnauk snemati: »Edino ka smo na začetki štili v živo so bila nedelska petminutna poročila. Tekst sam si tri ali štirikrat prešto, ali sam se te furt kaj zmejšo. Če sam si tekst nej prva prešto, pa sam se nej zmešo. In ške gnesden je tak.« Radijsko delo, steroga je furt opravlo honorarno, pauleg svoje slüžbe, je bilau dostakrat za njega tüdi sprositev. Pauleg vodenja programa sta fontoškivi dvej oddaji, stere že duga lejta pripravla in vodi. Prva je Kak je inda fajf bilau, v steroj se notpokažejo ljudski pevci, drüga pa Bilo je nekoč, v steroj je guč o starih običajaj.

Milan Zrinski je z dvema pajdašoma duga leta meu tüdi eden ansambel, steri se je zvau Paktregari. On je špilo na bobne, njegov pajdaš fude, frajtonarico, ženin brat pa kitaro. Meli so dosta nastopov, vej pa so jih zvali se pa ta, večkrat so bili tüdi v Porabji. »Spaumnim se enoga nastopa na Gorenjom Seniki, lekar je bilau bole prauti konci leta

1990. Dosta lüstva je prišlo na veselico, pa so steli, ka naj največ slavske pesmi špilamo. Kesno smo šli domau, že vnoči, pa se je kombi začno neka

kvariti. Dostakrat smo mogli stanoti, pa te smo nekak li prišli prejk granice. Moj svak je biu tak živčen, ka je pravo, ka morem Pri Rudiji v Šalovcaj staniti. Bilau je zrankoma, niti ške šest nej, pa smo si te v toj krčmi vseeno sprosil špicere, ka smo si te pomirili svoje živce.« je zanimivo anekdoto predstavlo sogovornik, steri je od vsega začetka tüdi član Dimekov, društva starodobnikov in ljubitelov starih piciklinov. Ob dvajstletnici svojoga delovanja je društvo letos vödalo tüdi zbornik z naslovom Biciklin moj stari se žmetno vrti... Urednik zbornika Milan Zrinski pravi, ka je tau društvo zavolo toga tak fajf, ka so v njem zdrüženi lidge različnih starosti, poklicov, političnoga prepričanja in spola, sterim je fontoško tau, ka se gibajo in drüžijo ob dobron pitiji pa gestiji v neokrnjeni naravi. Mejseca majuša pa furt pripravijo piciklistični reli, na steroga pride dosta ljubitelov starih piciklinov. (Kejrp na 1. strani: Na mednarodnom folklornom festivali je večkrat vodo tüdi program. Kejrp osebni arhiv Milana Zrinskoga)

Silva Eöry

PREKMURJE

Povauden

V Sloveniji se je zgodila takša povauden, kakše je do zdaj ške nikdar nej bilau. Nevole smo meli skor po cejlom rosagi, tüdi v krajini ob Muri, istina pa gé, ka so tü več ali menje vsi rami ostali celi, nej tak kak v Savinjski dolini ali na Koroškem, gé je dosta držin ostalo brezi vsega.

Vesnice, stere so ob reki Muri, varvlejo nasipi. In takši nasip se je pri Dolnji Bistrici na dužini okauli 20 metrov gorftgrno, voda pa je začnila tečti prauti toj vesnici. Z navadnimi žakli peska so je nej mogli dojaviti, zatau so lidge eno nauč mogli zapisiti svoje rame, okauli sterih je že tekla voda. Drügi den, bila je sobota, so ob pomauči dvej helikopterov, pauleg slovenskoga je na pomauč prišo ške rovaški, tau velko lükjno z velikimi vrečami peska in cementa pa z betonskimi bloki don uspeli zaplačiti. Tau delo si je prišo poglednot tüdi obrambni minister Marjan Šarec.

Po podatkej Agencije Republike Slovenije za okolje je biu v Gornji Radgoni zabeležen največji pretok reke Mure, znašo je 1460 kubičnih metrov na sekundo, v zadnji 85 lejta. Pauleg Dolnje Bistrice so nevole zavolo toga, ka se je nej znalo, če nasip vözdrži té velki pritisk, meli skor vsi kraji na obej stranaj reke Mure. Več kak 1000 gasilcov je den in nauč skrbelo, tüdi s tem ka so na nasip skladali vreče s peskom, ka se je tau nej zgaudio. So pa tü in tam zaledne vode in podtalnica poplavili neka ramov, spoj zemenic.

Vküper z rovaškim kolegom Gordanom Grličom Radmanom je na Dolnjo Bistrico prišla tüdi zvünešnja ministrica Tanja Fajon, pauleg njiva pa ške minister za kohezijo in regionalni razvoj Aleksander Jevšek. Županja občine Črenšovci Vera Markoja in župan občine Lendava Janez Magyar sta jim pokazala, kakše nevole je napravila Mura.

Silva Eöry

ALTERNATIVNA PECIVA NA SLOVENSKI VZORČNI KMETIJI

3. avgusta ob 14.00 je Razvojna agencija skupaj s Kmetijsko-gozdarskim zavodom Maribor organizirala gastronomsko delavnico na Slovenski vzorčni kmetiji na Gornjem Seniku. Vabilu so se odzvale gospodinje iz bližnjih

Na delavnici je sodelovalo več generacij.

vasi, udeleženci, bilo nas je 25, so bili tudi iz mlajše generacije. Delavnico je vodila Marija Horvat, učiteljica praktičnega pouka na Srednji živilski šoli v Mariboru, ki je tudi avtorica številnih knjig in učbenikov s področja slaščičarstva.

V okviru delavnice smo pripravili 6 vrst sladice: kvašenico s skuto in z orehi, tatarsko jabolčno torto, ovseno

skutno rolado z borovnicami, hruštljavčke s konopljo, jogurtno strjenko v kozarcu ter štruklje s koruzno moko in korenčkom. Uporabljali smo surovine, ki so brez glutena, ali vsebujejo manj glutena in sladkorja ter so tudi

Pekovska ekipa s pripravljenimi dobrotami.

bolj zdrave. Med surovinami so bili npr. tatarska ajdova moka, pirina moka, koruzna moka, konopljina semena, ovseni kosmiči.

Bili smo razdeljeni na šest skupin. Na začetku delavnice nam je gospa Marija govorila o dobrih značilnostih surovin, predvsem o različnih vrstah moke. Vsaka skupina je dobila recept in začeli smo delo, ki ni bilo prepro-

sto, ker je za toliko vrst peciv naenkrat potrebne kar veliko koordinacije. Vsak udeleženec je moral pridno delati, da smo lahko do 17.00 dali na mizo vsa peciva. Med sestavljanjem smo se naučili tudi novih spretnosti in skrivnosti,

ki jih lahko uporabljamo tudi v domači kuhinji.

Na koncu smo seveda poskusili vse, kar smo pripravili.

Hvala lepa vsem, ki ste se udeležile tega dogodka. Vidimo se na naslednji delavnici.

Viktorija Hanžek

Pomoč prizadetim v poplavah

Na podlagi sodelovanja sombotelske in soboške škofije je Karitas sombotelske škofije poslal za milijon forintov vrednosti pomoč žrtvam naravne katastrofe v Slovenijo.

V pošiljki so bile ob več sto litrih razkužila tudi samokolnice in lopate. Pošiljko pomoči je škofijski karitas predal v Monostru s posredovanjem župnika cerkve Marijinega vnebovzvetja Imreja Bodorkósa markovskemu župniku Dejanu Horvatu, ki bo poskrbel, da bo prispela v Prevalje na Koroškem. Pri koordiniranju in sestavljanju pošiljke je pomagala slovenska zagovornica v madžarskem parlamentu Erika Köleš Kiss, pri natovorjenju pošiljke pa sodelavci komunalnega podjetja monoštrske občine in EGZT Muraba.

Monoštrska župnija in kabinet slovenske zagovornice prosita, da tisti, ki želite pomagati, prinesite predvsem razkužila in sredstva za higieno. Tudi denar, zbran 12. avgusta, ko je bila v mo-

noštrski baročni cerkvi škofovska maša, bo namenjen nakupu higienskih izdelkov.

Ferenc Sütő

IZ NAŠE KÜNJE: BOMBASTIČNO PUDINGOVO PECIVO

Gda sam bila dejte, smo največkrat meli ob nedelaj za sladico puding. Na njega smo dali še stepeno smetano pa kakšno sadje iz kompota ali pa malinovec.

Pozablamo pa, ka lejko puding ponučamo tudi za druge sladke stvari. Tak sam včeraj pripravila neka takšoga, ka mi je naš zet pravo, ka ja tau najbavkše, ka je do zdaj pri

meni sladkoga na mizo daubo. Od kec sam dobila recept, vam ne vem povedati, ali tistomi, šteri si ga je zmislo, trbej medaljo dati.

Pa če vam povem, ka vam tau pecivo nede trbelo pečti, pa je gotovo v 30. minutaj, te mogauče daubili vaulo pa ga že gnes napravite. Pa vörvrite mi, ka te z njim vöspadnoli, kak pravi küjarski mešter.

Sestavine:

- 1 l mlejka
- 12 žlic cukra
- 3 vrečke vanilijovoga pudinga
- 200 g putra
- 180 g kisle smetane
- 400 g putrovih keksov (Leibnitz, Petit beurre ...)
- 500 ml smetane za stepati
- 1 vanili cukur
- naribana čokolada za posipati
- sadje

Zdaj pa sledi samo še neka stopajov:

1. Iz litra mlejka, cukra pa pudingovoga praška sküjamo puding. Kak tau napravimo? Od litra mlejka vzememo vkraj nendri 150 ml mlejka, šteromi kuj zmejšamo prašek za puding pa cukur. Ostalo mlejko zavre-

mo pa te kuj vmejšamo pudingovo mejšanco. Ob stalnom mejšanji küjamo 1 minuto, te pa vzememo doj z ognja.

2. Puter narejšemo na kocke pa ga vmejšamo v vručni puding. Malo putra pa prle kraj vzememo, ka mo ga nücali za namastiti plej.

3. V kremo zdaj vmejšamo še kisko smetano.

4. Za konec pa notri v kremo

zmejšamo še kekse, štere prle poteremo na menše falate.

5. Vzemo globši plej, velki približno 35x20 cm, pa ga namastimo s putrom.

6. V plej siplemo polovico pudingove mase, pa jo fajnenakomerno razporedimo, pa poravnamo.

7. Na maso zložimo plast sadja. Po originalnom recepti se nüca 4 zrele banane, ges sam pa ponücala breskve pa višnje iz kompota. Lejko pa ponücate tudi kaj drugoga, ka mate radi. Od malin, do borovnic pa še kaj.

8. Na sadje damo gor drugo plast pudingove mase.

9. Gda se masa ohladi, zmiiksamo sladko smetano, šteri kuj zmejšamo en vanili cukur pa smetano namažemo na pudingovo maso.

10. Potrausimo z naribano čokolado.

11. Plej damo za par vör v hladilnik, ka se žmaji povežejo. Te pa je na vrsti samo še najlepše - narejšemo falate pa ponidimo ob kakši dobri kavi. *Pa dober tek iz naše v vašo küjno!*

Simona Rituper

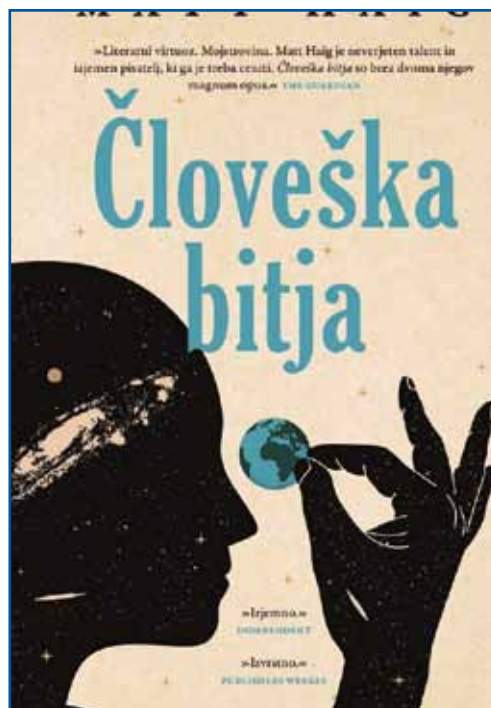
Hiša knjig, 2023

Matt Haig: ČLOVEŠKA BITJA

V knjigi Človeška bitja pisatelj Matt Haig obravnava teme človeškega bivanja, človeškega vedenja in človeškega uma. Vse to naredi na zabaven in inovativen način. Bralce namreč postavi v vlogo najbolj objektivnega opazovalca. Ljudi opisuje, kot jih vidi obiskovalec iz vesolja. Ko obiskovalec iz vesolja prispe na Zemljo, o človeški vrsti, milo rečeno, nima najboljšega mnenja. Prevzame telo in identiteto profesorja Andrewa Martina, odličnega

spoznavati upanje in lepoto in se sprašuje o smiselnosti misije, zaradi katere je bil poslan na Zemljo.

Ko sčasoma spoznava človeška čustva, se začne zavedati, da biti človek ni slabo. Sooči se z bolečino, strahom in skrbjo za sočloveka. Sooči se z nasiljem in ljubeznijo. Spozna, da je človek umrljivo bitje, zato je njegov čas na planetu Zemlja odmerjen. In ravno umrljivost dela človeško življenje tako dragoceno. Zato se odloči, da bo tudi sam postal človeško bitje in se ne bo vrnil na oddaljeni planet, s katerega je prišel na Zemljo.

matematika na Univerzi v Cambridgeu, ter se nameni dokončati zadano nalogo, da se bo lahko čim prej vrnil na utopični domači planet, kjer so vsi vsevedni in nesmrtni. Videz ljudi se mu gnusi. Hrana, ki jo jedo ljudje, se mu gnusi. Gnusi se mu zmožnost človeštva, da ubija in se vojskuje, koncepta ljubezni in družine sta mu španska vas. Sčasoma pa začne dojemati, da ta nenavadna vrsta morda ni tako zelo slaba. V telesu Andrewa Martina pije vino in bere poezijo, vzljubi rokovo glasbo in kikirikijevo maslo. Počasi in povsem nepričakovano splete tudi vezi s profesorjevo družino. V vseh nepopolnostih ljudi začenja

spodbuja bralce k razmišljanju o pomembnosti ljubezni, sočutja in človeškega povezovanja v svetu, ki ga pogosto zaznamujejo površnost, hitrost in materializem.

Knjiga Človeška bitja je hkrati komična in ganljiva, z različnimi prizori in dogodki raziskuje, kaj pomeni biti človek. Bralca nagovarja k razmisleku o njegovem življenju. Pogled nevtralnega opazovalca nam ponuja drugačen, oddaljen pogled na človeka in celotno življenje na našem planetu.

Pripravila Jana Balažič,
Pokrajinska in študijska
knjižnica Murska Sobota

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Robniki

Od tauga vekši čemerov nega, gda človek sparkira z avtonom na parkirišču, pa še prvin kak bi se do konca pripelo, ganuk samo spršči spojler. Tau je zato, ka betonski robnik je višiši, kak bi mogo biti, višiši je kak 12 centimetrov. Tau je baja, gda že čujemo, ka spršči, te je že kesno. Gda pa z avtonom rükverc demo, najvejši kvar še te napravimo, zato ka spojler te pauči ali te ga dolavtrgnemo.

V Somboteli dosta taši parkirišč mamu, gde so visiki robniki, najjüše je parkirišče Urania. Tau je edno najdragšo mesto, tü plačamo največ za parkiranje, pa če se tak posreči, te še plus za popravlanje avta. Te kvar niške ne plača, samo te, če avto ma casco, depa tau zavarovanje samo nauvi avtonge majo, starejši že nej ali rejdko. Taši robniki se najdejo v drugi varašaj tö, v Monoštri pred bautov Špar. Tam nega tašoga dneva, vöre, ka bi spojlerji nej praščali. Če gledamo predpise, tam je konkretno dolanapisano, ka robniki so leko maksimalno 12 centimetrov visiki, ranč zavolo toga, nej ka bi se avtonge poškodovali. Po pravici, če se z avtonom vcejlak do robnika stane, tašoga reda sedemdeset centimetrov pokrije iz pločnika, gde lüstvo odi. Več taši pločnikov je, steri so samo osemdeset centimetrov šurki. Tak ka če avto cejlak do konca sparkira, te se po pločniki več ne more odti, vejn ranč zavolo toga so naredli te viske robnike. Vejn bola pametno bi bilau, če bi avtonge nej do konca pelali, gda parkirajo. Te bi se leko odlo po pločniki pa spojlerge bi se tö nej trli.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Najhujša ujma v zgodovini države

Slovenijo je doletela najhujša naravna ujma v njeni zgodovini. Prizadela je dve tretjini države, najhujše pa je bilo na Koroškem in v Zgornji Savinjski dolini. Slovenijo je obiskala predsednica Evropske komisije Ursula von der Leyen in napovedala, da bo država iz solidarnostnega sklada EU letos prejela 100 milijonov evrov, prihodnje leto pa še 300 milijonov. Čas je po njenih besedah ključen tudi pri pridobivanju dodatnih sredstev iz sklada EU za okrevanje po pandemiji covid-19, v katerem je Sloveniji na voljo še 2,7 milijarde evrov posojil. Slovenija mora zahtevek za dodatna posojila podati do konca avgusta. Zato sta se premier Golob in predsednica komisije von der Leyen dogovorila o takojšnji ustanovitvi skupne delovne skupine, ki bo Sloveniji omogočila pridobitev teh sredstev. Tretji del paketa pomoči pa predstavljajo kohezijska sredstva. Za obnovo po poplavih bo Slovenija lahko namenila del od 3,3 milijarde evrov, ki so ji do leta 2027 na voljo v okviru kohezijske politike. Predsednica komisije je zagotovila, da bo Bruselj pri preusmerjanju kohezijskih sredstev »maksimalno prožen«. Prožnost pa je zagotovila tudi pri sredstvih iz sklada za okrevanje, v okviru katerega je sicer Slovenija po trenutnih načrtih upravičena do 705 milijonov evrov posojil in 1,49 milijarde evrov nepovratnih sredstev.

Zaradi obsežnosti prizadetih območij in omejenih zmogljivosti na nacionalni ravni je Slovenija zaprosila za mednarodno pomoč prek mehanizma EU na področju civilne zaščite in Nata v obliki mehanizacije, helikopterjev in montažnih mostov. Pomoč je ponudilo več držav, med njimi so vse sosede, pa tudi Severna Makedonija, Poljska, Latvija, Francija, Nemčija, Češka, Slovaška in Španija. Pomoč in podporo so ponudili še Črna gora, Kosovo, Bosna in Hercegovina, Srbija, Bolgarija in Malta, pa tudi slovenska skupnost, ki živi v ZDA.

V MONOŠTRU TEDEN DNI USTVA

V prejšnji številki ste lahko prebrali, da je v Slovenskem domu potekala 22. monoštrska mednarodna likovna kolonija. V Porabju smo gostili deset priznanih umetnikov iz Slovenije,

Prejemnik Goyeve nagrade Zoltán Fodor-Lengyel je v Monošter pripotoval naravnost iz španske prestolnice. Na letošnji likovni koloniji je v akrilu nadaljeval svoj niz, povezan z galaktijami.

Madžarske in Hrvaške, ki so ustvarili številne umetnine in nekatere podarili organizatoricama, Zvezi Slovencev na Madžarskem in Mestni občini Monošter.

Šesti dan smo udeležence likovne kolonije obiskali tudi mi in med njimi takoj srečali znane obraze. »Tukaj imam stare prijatelje in znance, v preteklih letih sem jih spoznal ogromno,« nam je v razstavnem prostoru začel pripovedovati slikar iz Dobrovnika Endre Göntér, ki se je udeležil številnih monoštrskih srečanj. »Zame je to že nekakšen bioritem, da se vsako leto družimo. Če pa iz tega nastane tudi nekaj koristnega, je toliko bolje.« Umetnine prekmurskega umetnika so zdaj mesec dni razstavljene v Cerkevni galeriji. »Tam je predstavljen moj ciklus o tej strašni bolezni, o koronavirusu. Takratna situacija je bila žalostna, zato sem želel na letošnjo kolonijo prinesiti nekaj vedrine. V nedeljo, ko sem prihajal, je bila vsa pokrajina žareča. Spontano sem začel slikati vijoličasto nebo in takrat še nisem mislil, da bodo prišla takšna neurja in da bo Raba tako narasla. Slučajno sem torej napovedal nesrečo, saj baje še nikoli ni bilo toliko

vode v tej reki,« je o svojem preroštvu dejal Endre Göntér, ki se na likovnih kolonijah posveča drugačnim temam kot v domačem ateljeju.

V Monošter se redno vrača tudi slikar iz županije Békés György

umetnika, Ferenc Kovácsa iz baranjskega mesteca Siklós. V lanskem letu se je izkazal z belimi razpeli, tokrat pa se je posvetil prenašanju glasbe na slikarsko platno. »Letos me zanima, kako učinkuje glasba na človeka. Recimo, če je melodična, je bolj lirična in atmosferična, če pa je ritmična, je nekoliko trša. Mika me, kako bi glasbo upodobil s slikarskimi sredstvi,« je dejal dolgoletni vodja »umetniških salonov« v Siklósu.

Na površini njegovih letošnjih slik se prepozna ritem, ki ustvarja dinamizem, pravi Ferenc Kovács. »Ritem daje temeljno podobo glasbi, včasih je močnejši, drugič nežnejši, včasih so akordi gostejši, drugič spet redkejši. To se da prenesti tudi na platno, z daljšimi ali krajšimi linijami, ki izražajo globine in

kasneje vrnem v Monošter in dokončam svoje stvaritve,« smo slišali od keramičarke, ki je tudi sama udeleženka umetniških salonov v kraju Siklós.

»Naša umetniška skupina deluje že trideset let, vsako leto razstavljamo na domačem gradu oziroma v raznih evropskih velenostih. Sama pa sem v svojem prikupnem, lepem in prijaznem mestecu nekoliko ločena od sveta. Pravo življenje lahko izkusim na podobnih likovnih kolonijah, kot je ta v Monoštru. Tukaj se zberejo umetniki z vsega sveta, kar je nekaj čudovitega,« smo slišali od Sára Németh, ki je iz gline pripravila številne majhne skulpture.

Tudi Boštjan Kavčič, kipar iz slovenske Bele krajine, je z rokami oblikoval material. Ustvarjal je nekoliko odmaknjen od dru-

Medtem ko je na lanskoletnih umetninah prekmurskega slikarja Endreja Göntérja prevladoval temnordeč kolorit, je letos želel z rumenkasto barvo ponazoriti žarenje žitnih polj.

višine. Vse to rojeva neko vibriranje,« je še dejal madžarski slikar, ki ustvarja v mešani tehniki in med tem površinam dodaja rustičnost.

Prav tako iz Siklósa je pripotovala keramičarka Sára Németh, ki se je prvič udeležila monoštrske likovne kolonije. »Okolje je inspirativno, tu so vse možnosti za uspešno delo. Sama nekoliko odstopam od drugih umetnikov, saj se ukvarjam z glino. Ta mi ne dopušča, da bi svoje izdelke dokončala v teh nekaj dneh, daje pa mi priložnost, da se poigravam s teksturo. Tako lahko nastanejo posebne umetnine. Dobila sem tudi možnost, da se

gih umetnikov in med našim obiskom brusil marmornato skulpturo. »Gre za serijo mojih kipov z naslovom Organizmi, v katerih združujem nebo in zemljo. Ta tukaj je že 102. po vrsti, naslovil sem ga Triglav. S skulpturo želim podpreti tukajšnjo slovensko skupnost in pripadnike spodbuditi, naj še naprej govorijo slovenski jezik,« je dejal umetnik iz Slovenije, ki večinoma dela v kamnu.

Boštjan Kavčič je strokovnega vodjo monoštrskih likovnih kolonij Ferija Geriča spoznal pred dvema letoma, ko je ustvarjal v bronu v Lendavi. Med srčnimi ljudmi v Monoštru se je počutil

RJALI STARI ZNANCI IN NOVINCI

dobro, za svoj poklic pa se ni nikoli bal. »V tem času digitalizacije je prav kiparstvo tisti medij, ki še vedno spodbuja rokodelstvo, torej stik materiala s človeško roko. Mislim, da bo človeška roka vedno v povezavi

nekoliko znosnejši meri, predvsem za svoje zasebne naročnike. Nobene od slik pa nisem ustvaril tukaj na Madžarskem, zato sem si zadal, da bom izkoristil priložnost in na monoštrski likovni koloniji nadaljeval

Gregor Pratneker iz Maribora se ima za krajinarja. Tudi tokrat je naslikal prizore iz narave, s katerimi je želel opozoriti na neodgovorno vedenje človeka do okolja.

s človeškimi možgani in srcem. Bo še vedno tak inštrument, ki ga ne more nobena tehnologija nadomestiti oziroma prehiteti,« je bil prepričan slovenski kipar, avtor bele skulpture, ki bo odslej krasila Slovenski dom.

Tudi konferenčna dvorana v nadstropju kulturnega centra se je za teh osem dni spremenila v umetniški atelje. Od znanih obrazov nas je najprej pozdravil Goyev nagradenec Zoltán Fodor-Lengyel, ki – kot slikar madžarskega rodu – že 45 let živi in ustvarja v Madridu. »V Monošter sem prvič prišel leta 2014, razstavljal sem na Festivalu zaljubljenih. Sklenil sem dobro prijateljstvo z županom Gáborjem Huszárjem, ki me je predstavil strokovnemu vodji tukajšnjih kolonij. Letos sem se povabilu Ferija Geriča odzval že tretjič,« je dejal umetnik, ki je pred dve ma letoma v celoti poslikal eno od sten v monoštrskih toplicah. Zoltán Fodor-Lengyel je na letošnji likovni koloniji ustvarjal v manjšem formatu, in to namenoma. »Pred leti sem okrasil stene nekega švicarskega laboratorija z ogromnimi freskami, bile so velikosti 8 x 8 oziroma 2 x 3 metre. In to serijo sem želel nadaljevati v

svoj niz, povezan z galaksijami,« je dejal madžarski umetnik iz Španije, ki najraje dela v akrilu, tehniki, znani po hitrosti.

Hrvaški slikar Željko Mucko se prav tako ni prvič udeležil monoštrske likovne kolonije. »Leta 2014 sem že obiskal Porabje po zaslugi dobrega poznanstva s slovenskimi slikarji in likovnimi kritiki. Tukaj so razmere odlične, torej možnost za pripravo nečesa res kakovostnega. Kolonije so nekakšni majhni seminarji, zmeraj se je mogoče česa naučiti od kolegov, videti kaj novega. Lahko si tudi izmenjamo izkušnje, kar je izredno zanimivo,« smo slišali od umetnika, ki je pripotoval iz Koprivnice na severu Hrvaške.

Željko Mucko se je v preteklih letih nekoliko odmaknil od figuralnega slikarstva. »Zadnjih deset let sem prešel tako rekoč na abstrakcijo. Rad ustvarjam

velike formate in rad se poiigram z barvami, oblikami ter dinamiko. Izvajam neke vrste igro z likovnimi elementi,« smo izvedeli od hrvaškega slikarja, ki ni optimističen glede prihodnosti umetnosti, ne želi pa izgubiti upanja. »Mislim, da bodo slikarstvo in druge veje umetnosti, kot so književnost in glasba, obstali. O tem sicer nisem popolnoma prepričan, želim pa verjeti, da bo tako,« je ob svoji stvaritvi modrikaste barve dodal Željko Mucko.

Med novimi obrazi smo srečali mariborskega slikarja Gregorja Pratnekerja, na delih katerega so prevladovali zeleni odtenki. »Sem krajinar, večinoma torej slikam pokrajino, ki je moj osnovni motiv. Želim povedati, da je narava vendarle gospodar človeka, in ne obratno, kot človek misli. To pa, kar se zdaj dogaja s temi poplavami, je ravno odziv narave. Človek se vede neodgovorno do narave in jo uničuje, tako ozračje kakor vode. Zato so vse te poplave nekakšen

Sára Németh iz baranjskega mesteca Siklós je bila edina keramičarka na letošnji likovni koloniji. Zaradi kratkosti ustvarjalnega druženja bo svoje skulpture dokončala kasneje.

odgovor na človeško dejavnost,« je dejal slovenski umetnik, ki slika v olju na platno in ostaja tej tehniki vseskozi zvest.

Povabilo v Monošter je Gregor Pratneker dobil pred leti v Dob-

rovniku, kjer se je udeležil umetniškega srečanja Vino-Art. »Porabska likovna kolonija je še posebno pomembna, saj poteka v slovenskem zamejstvu. To je odlična priložnost za umetnike, saj se tukaj nekako povezujeta dve državi in celo več. Čestitam organizatorjem k že 22. likovni koloniji in jim želim, da privedejo še 23., 50. in tako naprej,« se je za slovo z nasmehom dejal štajerski slikar.

Že lanskoletne likovne kolonije sta se udeležili mladi umetnici iz Monoštra, tako je to bilo tudi letos. Hajnal Papp je pred kratkim končala prvostopenjski študij na likovni akademiji v Pécsi, v njenih načrtih najdemo udeležbo na letošnji šoli slovenskega jezika v Ljubljani. Prijateljica Anna Laura Pálcsa pa se septembra odpravlja na študij na budimpeštansko likovno akademijo, ki ga že komaj pričakuje. »Poznam življenje in študijske dejavnosti Hajnal in bi se rada tudi sama učila in obiskovala predavanja. Rada bi razvijala svoje sposobnosti in pripravljala čim boljše stvaritve,« je dejala mlada Monoštrčanka.

Anna Laura Pálcsa pravi, da se lahko na letošnji likovni koloniji ogromno nauči med delom in ob skupnih programih. V največjo pomoč ji je kolegica Hajnal, ki že ima izkušnje z akademije. »Preizkušam se v slikanju na podlagi fotografij. Zanima me, kako postane slika edinstvena, kako se odmakne od posnetka. Pri tem uporabljam tehnike, ki se sušijo bodisi hitro bodisi počasi,« je dejala bodoča študentka, ki je med ustvarjanjem na novo komponirala fotografije. Dela, ki so jih umetnice in umetniki podarili Zvezi Slovencev na Madžarskem, bodo širši javnosti na ogled na razstavi, ki jo bodo predvidoma odprli novembra. Od tedaj pa bodo bogatila zbirko slovenske krovne organizacije, ki je v preteklih dvaindvajsetih letih prerasla v eno najkakovostnejših kolekcij ne le v ožji regiji, temveč tudi v mednarodnem merilu.

... DO MADŽARSKE

Sindikati v javnem sektorju ogorčeni

Po najnovejšem predlogu zakona, ki ga je vlada poslala v javno razpravo, bi se spremenil način plačevanja članarine za člane sindikatov v javnem sektorju. Do zdaj so članarino sindikatom nakazali delodajalci iz plače delavcev na podlagi izjave delojemalca, nakazilo je bilo brezplačno. Če bi sprejeli omenjeni zakon, bi morali člani sindikatov v javnem sektorju – gre predvsem za zaposlene v šolstvu, zdravstvu, javni upravi in vojski – sami poskrbeti za vplačilo. Sindikate seveda skrbi, da bodo zaradi tega zgubili veliko članov, saj, kot so rekli, delojemalci na Madžarskem še niso tako zavedni kot na zahodu, da bi sami poskrbeli za nakazilo članarine. Predsedniki nekaterih sindikatov menijo, da gre za maščevanje vlade, predvsem pedagoškemu sindikatu, ki za jesen napoveduje nove proteste in shode zaradi položaja v šolstvu. Po njihovem to potrjuje tudi dejstvo, da bo zakon veljal le za sindikate v javnih službah, ne pa tudi za sindikate delavcev v gospodarstvu. Kot pravijo, bo vlada s tem kršila pravico enake možnosti, zato se nameravajo nekateri sindikati obrniti na ustavno sodišče. Ob sprejetju zakona pa bodo morali najti nove načine, kako bodo njihovi člani čim enostavneje vplačali članarino brez dodatnih stroškov.

Svetovno prvenstvo v atletiki

Od 19. do 27. avgusta bo v Budimpešti svetovno prvenstvo v atletiki, ki se ga bo udeležilo rekordno število madžarskih atletov. To je najavil predsednik Madžarske atletske zveze Miklós Gyulai in povedal, da bo madžarska ekipa štela 63 športnikov, tekmovali jih bo od 56 do 57. Večina tekmovalcev bo v Narodnem atletskem centru, nekatere teke pa bodo priredili v središču Budimpešte. Predsednik MAZ je izpostavil, da je – ob tem, da je to najštevilčnejša ekipa, ki se bo udeležila atletskega svetovnega prvenstva – med madžarskimi športniki tudi veliko mladih.

-dm-

BAUKŠE JE BILAU ZA POJBA BITI

Še gnesden so taši rosagi, gde so ženske menje vreedne, nejmajo tašo poštanje kak eden moški. Pa s tejm se na žalost nej samo v Afriki, liki na Bližnjom vzhodi, v tisti rosagaj tō leko srečamo. Konkretni podatki so, ka pri nas ali gdekoli v Evropi ženske za gna-

Ana Sukič se je narodila na Gorenjom Seniki, zdaj živi v Slovenskoj vesi.

ko delo, pozicijo menje pejnez dobijo kak moški. Prvin so ženske, dekle - kak na Vogrskom tak pri nas v Porabji - v hierarhiji dosta niže bile kak moški. Ka je tau pomenilo, od tauga sem se zdaj z Anuško Sukič iz Slovenske vesi pogovarjo.

- Tetica Anuška, zdaj tū pri velkom stauli sedimo, mesto mamō zavole, ta sem leko vseu, gde mi je bola simpaticno. Kak je tau bilau prvin, v nedelo pri obedi, sto je sejdo na glavnom mesti, sto je leko sejdo pri stauli?

»Tam, gde je velka družina bila, tam je tak bilau, stari stariške so bili prvi, če je bilau mesto, te je še sin leko vcujvseu. Ženske, dekle pa mlajši nej, oni so zark na stolici ali na ladi sejdlī. Ge sem tau nej doživela, ka nas je malo bilau, dja sem staro babo sploj nej, staroga dejdeka pa samo malo vardjala.«

- Ka mislite, če se je prvin v družino dejte naraudilo, stari stariške, oče je bola veseli biu, če se je sin naraudido?

»Tau je tak bilau, vsikši bi najraj biu, če bi se sin naraudo. Gnauk vejndrik zato, ka ménje družine tadale nese, drūgo pa tau, ka eden moški je sir vekša pomauč bila na gazdiji kak edna

dekla. Pri nas se je tau mojomi oči nej paršikalo, zato ka dve sestre sve bile, brata sve nej mele.«

- Gda se je dejte naraudilo, v kakšnom gvanti je biu pojbič pa v kakšnom je bila dekla, mislim na barvo.

»Mala razlika je bila, depa trno dosta nej, zato ka je srmastvo bilau, nej so mogli na velke titi. Pa v bauti si tō nej mogo küpti, zato ka nej bilau, če si emo pejnaze, še tak nej. Mi smo srečo meli, zato ka oča je emo v Meriki tetico, oni so nas dosta pomagali.«

- Vi ste se doma naraudili?

»Ge sem se doma naraudila, prvin so vsigdar bile po vasaj taše ženske, stere so se razmile k taumi. Če je potrebno bilau, tašoga reda so veško babo pozvali. Mati so povedali, ka cejli den so še žetvo delali, večer, gda so čütli, ka je čas prišo, te so se dojmujli pa čisto sama so name porodili.«

- Po tistim, ka je ženska rodila, kak dugo je še v posteli bila?

»Tam, gde je delati trbelo, tam je dugo nej ležala, zato ka je mogla gorstaniti pa delati. Nej tak kak zdaj, gda rodijo, te še keden dni vō z rama nedejo. Prvin so ženske cejli čas delale,

Anuška pa sestra z materjov

gda so kuste bile, pa te vejn ranč zavolo toga so dosta bola nalēki rodile.«

- Kak je bilau prvin, dekle so si poiskale par ali stariške so se zgljajali, sto koga vzeme?

»Na žalost v dosta mestaj je tak bilau,

ka stariške so se pogaudili, nej so lūbezen gledali, aj mladim dobro baude, bola so tau gledali, aj bogastvo baude. Ge tau po sebi tō znam, moj oča je tō fejst prauti biu mojoma možej. On je enga drugoga, nej daleč kraj od nas, vōzagledno zame, zato ka tam bi mejaške bili, grünt bi leko lopau gnako,

Seničke dekle, gnauksvejta so stariške nej gledali na lūbezen, bola na grünt pa na bogastvo.

vküper delali. Prvin je tak bilau, ka mlajši so očo mogli baugati, depa ge sem se nej njala.«

- Tau mena povejte, ka so dekle prvin delale, gda je nej bilau nej betēta (vloška), nej tampona pa še bate, vune tō nej, ka so delale, gda so menstruacijo mele?

»Žalostno je bilau, gda sem še ge taša mlada bila, nej bilau bate pa nika tašoga nej. Te smo iz platna šivale taše štrafe, kak so zdaj betetge (vloški), pa te smo si tak gorvezale. Zatau so se eške novine tō nücale, vejš ka, tau je kak strašno bilau, tau se je vse gorznosilo, gorsčauvalo. Prvin pa, kak smo mi po vačaraj čüli, gda smo taši mlajši bili, so pripovedjali, ka ženske so sploj nika nej nosile. Taše duge srajce, kikle so mele, spodkar nikanej, pa te, gda so betēzne bile, tau vse se je njim doj po nogaj cedilo. Tau si zbrodi, zdaj v tau svejti, ka ga zdaj živemo, ka je tau moglo biti.«

- Od tauga so prvin mati hčeri nikanej gučali, tau je doma tabu tema bila?

»Mati so od tauga nikanej gučali, depa še dekle med seuv nej, vejn zato, ka je sram bilau. Gnauk sem krave pasla pa sem začnila djaukati, sausedica, tetica llonka, so prišli pa so me pitali, ka se je zgaudilo. Ge sem prajla, ka sem be-

težna, zato ka spodkar krvavim. Te so oni meni genau vse vōraztolmačili, ka je tau, od dekel, od pojbov vse, zato ka ona je meni tak bila kak drūga mati. Te je še cejlak drūgi svejt biu, zdaj mlajši že vse znajo, njim že nikanej trbej tau raztolmačiti.«

- Gda so se dekle oženile, potistim so

tō nej mele léko delo, kak možej tak tašči (anyós) so mogle dvoriti, nej?

»Prva je trnok rejdko bilau, gde so ženske poštanjē mele pa so tak povedano dobri žitek mele. Ranč tak moja mati, je dosta trpala, lüstva nej bilau pri rami, grünt je velki biu, oča pa foringaš biu, zazranka odišo pa samo večer prišo domau. Še tau sreča bila, ka sausedne ženske so dosta odle k nam delat. Te je tak bilau, ka za edno drvenčico krumplinov pa za štikli mlejka so cejli den delali, zato, ka doma so nika grūnta nej meli. Oča je tej ženskam še, stere so nam pomagale, en slog dau, tam so si posadile tau, ka njim trbelo. Tak ka velko srmastvo je bilau.«

- Koma se je ženska leko taužila, če je kaj nej vredi bilau?

»Nikoma nej, mogla je trpeti, kakšni koli žitek je biu. Te je nej tak bilau, ka si se laučila pa si nazaj domau odišla, tau bi sramota bila, zavolo toga so ženske bola trpele.«

- Tistoga ipa je baukše bilau se za pojba naroditi kak za deklo?

»Prvin za pojba biti je rejsan baukše bilau. Ženske so rejči pri rami nej mele. Depa ovak so pa itak one bile, stere so za držino skrb mele pa go vküpdružale.«

(Kejp na 1. strani: Anuškinō zdavanje na Gorenjom Seniki)

Karči Holec

Od inda v gnešnji čas

PRIPOVEJSTI O SLOVENSKI KRAJINAJ

Istra se doj do maurdja spisti. Slovenija na njoj dobri 43 kilomejtrov svoje obale (tengerpart) ma. Na njoj štirge varaši stodjijo pa eške vesnice

Na tom mesti v Sečovljaj se gvüšno vej, ka že leta 804 so sau želi. Gnes tau na dosta menjši hektaraj delajo kak indasvejta. Sezona ževe soli je vleti, gda sunce najbolje žge, tak se voda vöpari. Najbaukše pa se sau v vötri burja pa tramontana zori.

ranč tak. Zaprav, slovenskoga maurdja eške več geste, depa, bojne pa politika ga je vkrajvrezala. Na talanskom je ostanolo. Mi na paut skrak maurdja od granice s Hrvaško staupimo. Tam doj do maurdja je granica po reki Dragonji nutnamalana. Vcejlak skrak nije dvej vesi

Bragoc se trno stari šifti za ribe loviti zove, po cejlom Jadranskom maurdji so ga poznali pa v slovenskoj Istri ranč tak. V njej so svoj tip vönajšli, kločki bragoc so njemi prajli. Takšen šift so si nej ranč srmački lidge leko dali delati. Zvekšoga je več ribičov vküper stanolo, nekše fele svojo zadrugo so meli, ka so ga leko küpili. Mali čunaklini so bili za srmačke ribiče rezervejrani.

stodjita, sterivi iz enoga korenja ménje mata.

Seča, Sečovlje

Seča je tista zemla, na steroy je inda lejs, grmauvdje raslo. Lidge so tau vövsejkli, ka so na zemlej delati začnili, si rame gorpostavljali. Iz toga leko po-

vejmo, ka ves Seča bole stara od Sečovelj geste. Depa, Sečovlje so gnes najbolje po svoji solinaj (sólepárló) poznane. Na nji se sau ženje. Ja, ranč tak že

od inda pravijo, ka sau ženjejo. Sou-sol-soline, tak ménje za osolena paula vöpride.

Delo na solinaj za žmetno vala. Depa, indasvejta je lidam leko dober služ prineslo. Iz dokumentov vejmo, ka delo v solinaj so svetniki ravnali. Na, datumi, na stere ji svetijo. Tak

Lokomotiva je cejlo kompozicijo nej mogla več kak 20 kilomejtrov na vöro vlejčti. Depa, dun je krajini pa njenim lidam dosta dobroga dala. Leta 1935 je Benito Mussolini že 13 lejt s svojimi fašisti straj kaulakvrat sejo. Tak je zapovedo, ka cejlo štreko podrejti morajo, železo de za bojno trbelo, stera je že na dveri klonckala.

se je delo 23. aprila na den sv. Jurija začnolo s sveto mešo pa se je 23. avgusta na den sv. Jerneja (Batolomej) zgotovilo. Na soline so cejle držine odišle delat, v tom časi so delo doma tanjali. Cejli čas so srejdil solin v ramaj nut živeli. Takši ramov je gnauksvejta 400 bilau. Gnes

samo trgé še stodjijo. Nut v nji muzej solinarstva je organizejrani. Lidge so više gor pod strejov spali, spodkar so sau držali, prva so jo nej vöodpelali.

Gnes v Sečovljaj na 6,5 kvadratni kilometrov soleni paulaj sau ženjejo. Kak povedjano, indasvejta so dosta vekše bile. Poznane pa so eške druge soline, stere gnesden več ne živejo. Na nisterni mestaj leko se kakšen mali falajček eške samo vidi. Sau iz Sečovelj za trno dobro vala. Od vsega solenoga pa najbolje se soleni cvejti ceni.

Tradicija naberanje solenoga cvejta 700 lejt duga gé. Kelko je poznano, samo v Sečovljaj ga berejo. Ranč telko lejt nazaj so soline za tisti čas moderne napravljali. Prve pumpe so gorpostavili, stere je vöter poganjo. S tejm so leko soleno vodo iz enoga bazena v drugoga prejk spravljali. Gnes tau pumpe na elektriko delajo. Soline Sečovlje so za naraven rezervat vözglašene. Na nji 282 fele ftic žive, nisterne samo na solinaj najdemo. Zvün toga velko brigo za tehnično pa kulturno erbijo majo. S tejm ške-

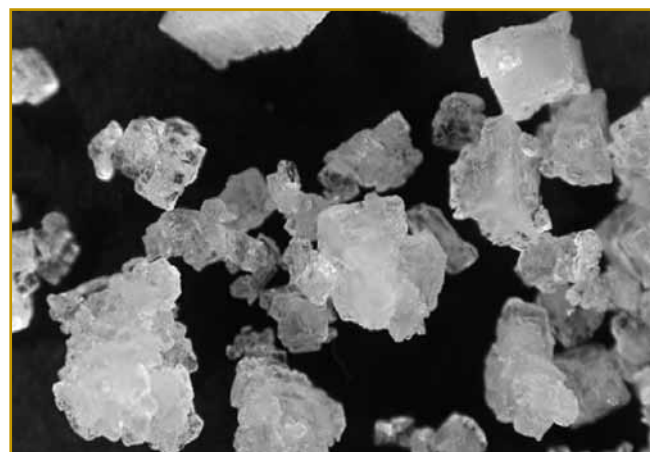
Sečovljaj najdemo. Svoje ménje je po svetoj Luciji (Liciji) dobila. Njena cerkev je indasvejta ranč srejdil solin stala. Ne vej se več, na sterom mesti aj bi stala, bole

Na starom kejpji se zar eške leko stari nami vidijo. Če bi te stare zidine vejdle pripovejdati, bi leko vöovadile, ka za vsikšo zrno soli je ena skuza spadnola. Tau nam od žmetnoga dela solinarov (delavci na paulaj soli) guči.

nauva iz leta 1541 je skrak potoka Fazan bila gorpostavljena. Normalno, ka v tisti stari časaj od nikšnoga turizma skrak

kilomejtrov duga štreka je od Trsta (Italija) do Poreča (Hrvaška) pelala. Stavila se je v Luciji tó, gnešnje slovensko zemlo je

Soleni cvejti v kulinariki za trno poštüvanoga vala. Za njega trbej potrpljenje meti, ka se ga dobi. Gda morska voda že trno gausta grata, solinarge na raji na vreki nekšne fele soleno skaurdjo dojberejo. Gda tau taposene, cvejti grata. Po tejm ga trbej na graubo dojsemleti ali pa potrejti. Tau je najdrakša sau od vsej gé. Kak povedjano, küjarski šefi jo na velke poštüjejo.

maurdja ne moremo gučati. Mordje je sau pa ribe davalo. Po skur cejlaj našoj solenoy pauti je dobri stau lejt nazaj lokomotiva na paro vagaune vlejkla. Tau je za cejlo krajino velka revolucija bila. Moramo prajti, ka transport med varašami pa vesnicami skrak maurdja je po vodej šau. Leta 1902 pa je za časa monarhije trasa za štreko bila napravljena. Tau je nej tista bole poznana štreka bila, vauska, samo 760 mm šur-

pa pri Sečovljaj zapistila. S tem je njina sau bole brž v vekša pristanišča (kikötó) leko prišla pa s šiftami tadale po svejti šla. Pristanišče je tisti velki objekt, v sterom šift stane. Po slovenski se pravi, ka pristane. Iz toga rejč pristanišče vöpride. Zakoga volo je v Istri pa skrak skur cejloga maurdja Mussolini prejgen biu? Tau trno duga zgodovina gé, o njoj drgauč kaj več povejmo.

Miki Roš

3.

Aleksander Ružič

SUNČNA VÖRA

»In brat, šteroga so mi dojestrejlili Rusi nindri daleč, v nepoznaton svejti. Nejsmo nika mogli. Samo s pametjov se je bilou potrejbno sükati med njimi, tejmi grobijani, če smo ščeli priti bar do sé. Ka pa zdaj mamó? Nikše bodoučnosti, nikšoga naprej gledanja. Samo nan je čakati, ka de napravila nouva oblast. In njin dvoriti in se njin klanjati.«

»Olga, ti jočeš,« go je vö od zvinešnji dver pozdravo Stane.

Nika je nej nazaj pravila. Samo prestrašeno ga je poglednila. V njon je zdaj, kak je prišla pa nouva oblast, vidla eno varüvanje in glij tak nouve straje.

»Volodja se ne bo vrnil. Ščasoma ga boš pozabila. Če boš nekoč hotela, te bom jaz ...«

»Olga, tovarišon de trbelo obed na sto znositi,« se je v tistom oglaso oča doj z zvinešnjoga praga.

»Bo že. Se ne mudí. Oče, vi jo zmeraj priganjate k delu,« se je nasmejó Stane in poželno pogledno proti Olgi.

Olga je bila zadovoljna, ka se je s ten rejšila Staneta, a je tüdi dobro čüla, ka je tüdi Stane oči pravo oča. Naednouk se njej je postavilo nauvo pitanje.

»Ali Stane kaj zna, kak je z Volodjon, da je pravo, ka mo ga ščasoma pozabila? Ga zaistino več nede nazaj? Te se Staneta več nemo mogla rejšiti. Če glij je prijazen in dober, v njon ne vidin tiste topline, kak mi jo je nüdo Volodja. Z njin nemo mogla nikdar ...« se je prestrašila, da je stopila vö s künje in na sto postavila puno sklejco kadejče se župe, gé je sedešla oblast toga kraja in se z očami poželivo pasla po njenon lejpon teji. Na tou je bila že navajena, zatou je vse tau z enin odporon navidezno

prenašala.

»Oča, jaz nemo mogla s Stanetom ... rajši mo mrla,« je zahlipala na očovoj rami, da je stoupila nazaj v künjo, ka bi odnesla vse drügo djesti na sto.

Oča je začüjto njeno težko bolečino in si globoko zdejno.

»Razmin te, drago moje dejte. Probaj se zmiriti in na zvüna ne pokaži, ka znaš, ka se godi. Eno par dni se boš probala ešče Staneta braniti, te mo si pa že nika zbrodili. Ali poven ti! Če boš mogla iti z daumi, boš šla. Ti si naj z materdjov s svojin tejlón in dobroutov varüvala do zdaj, zdaj de pa čas, ka boš mogla misliti na sebe. In na dejte. Müva va že nikak. Že sva stariva in je nej važno, ka de z nama. Srečna sva, ka te mava in srečna va, če va znala, ka si na dobro. Zdaj te ešče küšnen na čelo ... z nama obema z materjov naj tau vala ... ka ...,« je več nej mogo dale. Obrno se vkraj, ali je Olga vidla, kak njemi tečejo skuze po licaj, in znauva go je stisnilo pri srcej. Stisnila se k njemi. Očove skuze, štere so njej tekle po obrazi, je s prstami brisala in je žareče kišüvala. Znala je, ka more znauva friško k sebi priti, če glij je v njoj igralo kak na napnjeni strunaj. Nepoznana bodoučnost njoj je parala düšo in komaj je čakala, ka de se na nouč leko zaklenila v svojo izico.

Popaudnevi se je Stane vsigdar bole dopadljivo süko v njeni bližini in niti oča, šteri je ščeu biti sigdar bole ustrežlivi, ga je nej mogo odvrnauti od nje. Po večerdji se je včasi zaklenila v svojo izico. Zglavnik je zdignila na postelno stranico, ka ne bi včasi zaspala. A za en čas, da so njej oči že fejst vküp šle, se je tak čülo, ka nikak na njene dveri kloncka. Nej se je oglasila. Klonckanje je gačüvalo vse bole glasno, te je pa začüla, ka so se v gong odprle dveri očove pa materne spalnice.

»O, Stane, ti si! Znaš, včera smo ga malo preveč nagibali, pa moren iti ta vö. Tüdi tebi je sila,« je čüla v izi-

co, kak je oča pravo Staneti.

»A, moj dober oča. Najbrž cejló nouč ne spi pa me čüva,« je včasi razmila, ka se z of kraj dver godi. Ešče je dale poslüšala, in da so se najprle zaprle dveri v prednjo spalnico, gé je spala oblast, in da je oča precí glasno zapro dveri za sebov, je v izi zavlado mer. Oddejnila se je.

»Ešče eno nouč de zdaj najbrž mer. A ka de vütro,« se je zgrozila, da je pomislila, kak de se probala rešavati prihajajouče dni. Že je skorón zadrejmalá, da so se ji misli stavile na mogauči rešitvi. Prišlišküvala je noučnin glasauvon, a zvün frkanja, štero se je čülo sé od zaprejti dver velke iže, je nej bilou čüti nika drügo. Po tjuma kak müš se je potegnila v spalnico svoji starišov in tan so napravili plan.

»Ja, tak de! S Staneton va müva tau vrejdvezjla,« je zagvüšo oča ženskama in küšno čerko na čelo. Drügo gojndno se je Olga več nej pokazala s svoje izice. Mati njoj je odnesla tej in gledala, če go oblast merka. Zajtrk je zdaj na sto nosila sama in da go je Stane pito, gé je Olga, ga je mati pozvala k sebi:

»Olga je zbetežala. Pravzaprav je nej zaistino betežna, ali, če razmiš ... tau je zakrivo Volodja. Olga tak pravi, ka je v tretjon mejseci. S toga mojga deteta so ...,« je začnila na glas djaukati. Vcuj je prišo tüdi oča in pogledno Staneti v oči. »Nejsmo mogli nika. Proti oblasti ...,« je batrivno stolmačo, ostro pogledno v Staneta in te z ženov odišo v künjo.

Po ton je bilau eno par dnejevov vse merno. Oblast je mejla pune roke dela, te so pa prišli nauvi lidje.

»Smrt fašizmu,« je na vinešnjom pragi pozdravo v lepo uniformo oblečeni starejši moški. Od znautra sta se prikazala dva pisača in glasno odzdravila:

»Svoboda narodu!«

»Kje so drugi,« je z globokin glasom zdaj pito prvi.

»Na terenu. Tovariš komisar, pričakovali smo vas šele popoldne.

Tako je pisalo v depeši. A kurirja pošljem takoj po njih,« je strajoma zdjeclau eden od pisačov.

Zdaj je prišo s künje ešče oča.

»Jaz sem Rade. Zamenjat sem prišel Staneta. Pri nas se dolžnosti hitro spreminjajo,« je namejno svoj globoki glas očetu, ali je v njon oča včasi prepozno eno toplino, štera njemi je nakazüvala, ka de mogouče z njin ležej shajati.

In zaistino je bilou tak. Menejvali so dnevi in kedni in oblast je gračüvala sigdar bole domača. Pri izi je nej falilo nika, če glij so domanji poleg zdrževanja in dvorenja oblasti nej nika drügo delali. Oblast je mogla meti sigdar vse potrebno, ka je leko vö sprovajala oblast.

Enoga večejra, da so vsi domanji sedeli v künji pri večerdji, se je naraj oglaso oča.

»Olgica, že si lepau okraugla. Sam Boug je poslo Radeta. Ščista domanji je grato. Pa malo menje trdo zdaj že ide vse vküp. Vüpan, ka boš zdaj leko v mejri rodila. Samo očo dejte nede poznalo,« je zamišleno povedo.

»Ka pa če pride,« je kak da bi senjala, zazdehnila Olga in se prejla za črvou.

»Če pride, ta mogla z njin. Zatou, ka tuj nete smeli biti. Müva sva že stariva. Najno življenje je taodišlo. Vi te pa mogli iti skouz nove preskušnje,« je po tjuma dale gučo oča. »Tou naj baude naša zaveza,« je zdaj pogledno svojo ženo. Ona je samo poglednila v sto in po tjuma kumnola.

Vsi so dali roke na sto. Tople dlani so se prekrižale in oči so gučale svoje poslovilne reči. Tüdi lampaš, v šteron je na najgo šou petrol, je začno na stejni migetati in tak se je vidlo, kak da bi ščeu njuvoj odločitvi prikimavati.

»Zdaj pa idemo spat,« je zdigno trüdné oči proti svetloubi oča.

»Vütro de nauvi den, če glij v tej časaj ne moremo znati, ka de nan prineso. Boug nan pomagaj, leko nauč!«

(se nadaljuje)

RAZGIBAJMO MOŽGANE

SKANDINAVSKA KRIŽANKA

				ČRNOBELI FILM JANEZA BURGERJA IZ LETA 1999	MLEČNI IZDELEK Z LUKNIAMI	ANGLŠKI GLASBENIK (BRIAN)	STANJE BOSEGA ČLOVEKA	ITA RINA	NIJE-VOLJEN ČLOVEK	POLITIČNO ZATOCIŠČE
POMEN, SMISEL, BESEDILA										
GRAFIČNA TEHNIKA REZANJA V LINOLEJ						6				
IT. PEVEC RAMAZ-ZOTTI POGAN, VELIKAN							1	JEREMY IRONS STOTINKA FUNTA ŠTERLINGA		
AVTOR: MATJAŽ HLADNIK	VNUK SINA ALI HČERE	REGULA-TOR	JUNAKI-NJA MIRE MIHELČ V ROMANU APRIL	GORA V POSOČJU (2144 M)	ANJA RUPEL PILOT, AVIATIK	DEL OBRAZA NAD OČMI	NEMŠKI AVTO REDKA KOVINA (7b)	9		
PREKMURJA MATIČNEMU NARODU									VRTHI ŠPINAČI PODOBNA ZELIKA	
ENOTA UČENCEV V ŠOLI			12			ETILNI ALKOHOL PESEM NYALNICA	5			
AUDIEV KARAVAN					VZKLIK PRI BIKOBORBI PEVKA ZORJAN		ILOVICA NAJDALJŠA REKA V RODOPH			
VLADIMIR NABOKOV			KANON	PIRENEJ-SKA DRŽAVICA STAR CITROËN	11	3	10	JOAN BAEZ ŠPAGA, KONOPEC		
URUGVAL. PEVKA IN IGRALKA OREIRO						BRUNO HUGO ROBLEK				
ŠTEVILLO a/b	2				7	SPOJINA VODIKA Z DRUGIM ELEMEN-TOM			8	
KOPA SENA ALI SLAME						RJAVJA KRAVA ALI KOBILA		4		

Končna rešitev:

1	2	3	4	5	6	1	7	8	9	10	11	12	6	8	7

V četrtek 24. avgusta bo oddaja Slovenski utrinki na sporedu TV Slovenija 1 ob 14:30. Ponavljanje magazina bo na sporedu TV Slovenija 3 v nedeljo 27. avgusta ob 19:30. Oddajo si lahko kasneje ogledate na spletnem naslovu:

<https://www.rtv slo.si/tv/oddaja/84>

Pridružite se nam pred zasloni!

TV SPORED

Na naslednji povezavi najdete pregleden spored TV Slovenija 1 in Slovenija 2 za izbran dan:

<https://tvspored.delo.si/>

SUDOKU

		6	2				5	3
					4			7
3				6		4		9
8			4			3		
			1		9			
		9			3			5
5	1		2					6
6			7					
9	3				6	7		

OSMEROSMERKA

C	I	C	N	I	T	L	E	B	R	BELTINCI -
G	A	C	O	R	Š	O	D	O	H	ČANKOVA -
A	P	N	V	D	A	R	G	N	T	ČRENŠOVCI -
V	U	J	K	O	I	A	I	U	I	DOBROVNIK -
A	C	P	E	O	Š	C	R	T	Š	GRAD - HODOŠ -
D	O	B	R	O	V	N	I	K	I	KOBILJE -
N	N	R	V	O	I	A	E	O	N	LENDAVA -
E	C	C	L	Š	V	C	I	R	A	PUCONCI -
L	I	A	Č	O	D	R	A	N	Č	ROGAŠOVCI -
C	Š	E	J	L	I	B	O	K	I	ŠALOVCI -
										TIŠINA -
										TURNIŠČE

V osmerosmerko je uvrščenih 13 prekmurskih občin. Besede tečejo naprej in nazaj v vseh osmih smereh: vodoravno, navpično in po diagonalah. Vsaka beseda je vsaj z eno črko pripeta na skupek vseh ostalih besed. Najden element je potrebno v liku in spisku prečrtati. Na koncu bo ostalo še 21 neprečrtanih črk, ki dajo (brane po vrsti od leve proti desni in od zgoraj navzdol) še eno prekmursko občino!

Pomoč pri sanaciji poplav

Sodelavka Razvojne agencije Slovenska krajina Viktorija Hanžek, markovski župnik Dejan Horvat in sekretarka Zveze Slovencev na Madžarskem Gyöngyi Bajzek

Tudi Slovenci na Madžarskem smo rojakom v matični domovini ponudili svojo pomoč. Iz Porabja so v Črno na Koroškem poslali samokolnice, lopate, grablje, metle in rokavice, ki so jih priskrbeli Zveza Slovencev na Madžarskem, Razvojna agencija Slovenska krajina, Občina Gornji Senik in Gasilsko društvo Gornji Senik. Markovski župnik Dejan Horvat pa je poskrbel, da so bili pripomočki za čiščenje dostavljeni na Koroško.

Solidarnostna akcija POMAGAJMO SLOVENIJI!

Donacijo lahko nakažete na bančni račun Zveze Slovencev na Madžarskem, ki je odprt za ta namen pri banki OTP:
11747068-25254921

Na začetku avgusta so Slovenijo prizadele uničujoče poplave. Voda je povzročila veliko škode, uničenih je tudi veliko domov. Številne družine so se znašle v zelo težki situaciji. V želji, da olajšamo stisko prizadetih, smo tudi v Porabju začeli zbirati finančna sredstva. Vsak forint šteje, zato vas vabimo, da po svojih zmožnostih darujete v ta namen. Zbrana sredstva bomo nakazali prizadetim v poplavah v Sloveniji. Donacijo lahko nakažete na bančni račun Zveze Slovencev na Madžarskem, ki je odprt za ta namen pri banki OTP: 11747068-25254921.

Skupaj pomagajmo tistim, ki potrebujejo našo pomoč!

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Andrea Kovács

Glavna in odgovorna urednica
Nikoletta Vajda-Nagy
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TOPnet d.o.o.
Kupšinci 49d, 9000 Murska Sobotica; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava,
Urad predsednika vlade, oddelek za narodnosti,
Zveza Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS
za Slovence v zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za
Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR
ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU75
11747068 20019127 00000000,
SWIFT koda: OTPVHUHB

Pod Srebrnim brejgom ...

... so po velkom vötri viske vode prišle. Povauden pa plazi (földcsuszamlás) so 85 procenti Slovenije velki kvar naprajli. Vsevküper v milijarde evronov visko ide. Lejta pa lejta de tr-belo, ka poštuje, mausti, brejgi pa korita rek se sanejrajo. Vnu-gim držinam je voda daum odnesla. Katastrofa, ka je Sloveni-jo v tom leti zaodila, takše se leko samo v Bibliji tapršte. Depa, zvün toga se je znauva pokazalo, kakšno velko srce Slovenci majo pa kelko solidarnosti v nji živé.

Ta fotografija je po cejlom svejti kaulak šla. Na njoj leko vidimo, kak je gasilec Sandi Zajc mlajše v vrteci Mengeš rešavo. V tom časi je njemi voda doma vse na nikoj djala.

Pri cejlom velkom kvari je življenje človeka eške itak največ vrejdo. Gasilci so vnauge lidi rejšili, ka v vodej so nej smrti najšli. Na drugom kraji pa cejlo tau katastrofo eni drugi lidge rešavajo. Slovenski športniki so brž vküper staupili, pejneze za pomauč svojim lidam na velke naberajo. Velka zvezda lige NBA Luka Dončić že tak ali ovak svoje humanitarne fundacije ma. Zdaj je vküper s kolegami eške nauvo gorauptro. Ranč tau je najbalkši biciklist na svejti Tadej Pogačar naredo. Biciklist Tadej Mohorič je cejle pejneze iz zadnje dirke, na steroj je prvi biu, za lidi brezi streje više glave tadau. Kralica športnoga plejzanja Janja Garmbret je vse svoje nej ranč male premije iz svetovnoga prvenstva lidam v stejski v dar dala. Rojstna ves velke šampionke na smučaj Tine Maze Črna na Koroškem je skur zbrisana s svejta bila. Tina dosta pajdašov po svejti ma, že se pejnezi vküper berejo. Zvün toga so vcejlak nepoznani lidge kcuj staupili pa na pomauč stanoli.

Kcuj pa so političarge tō stanoli. Nej dugo nazaj smo pisali, ka do ministri pa parlament na dopust šli. Tau se je nej zgo-dilo. Vsi na velke po tereni ojdijo, pomauč oraganizejrajo. Ni-sterni so za lopate pa kaj drugoga prijeli tō. Pomauč iz drugi držav je brž začnila prihajati. Na pomauč so eške helikopteri iz Ukrajine prišli. Vlada je 14. august za den solidarnosti vöz-glasila, s tejm so lidge nej v službe šli. Samo se je prauti škodi zavolo povaudni pa zemle, stera se plazi, delalo.

V tom časi apokalipse so se politične granice vcejlak zbrisale. Talanje na »vaše« pa »naše« je voda tō taodnesla. Kak povejda-no, solidarnost na prvom mestu mora biti. Naš Srebrni brejg bi tō rad pomago. Če ovak nej, aj lidge kaulak njega zlato srce majo. Gvüšen je, ka ga majo pa že na velke pomagajo.

Miki Roš